

Suport d'Europa a la crisi sanitària provocada pel coronavirus

La Comissió Europea ha proposant una sèrie de mesures per fer front a la crisi provocada per la pandèmia de la COVID-19. L'objectiu és contribuir a la garantia del subministrament adequat d'equipament de protecció i material sanitari arreu d'Europa, amortir l'impacte sobre l'economia i l'ocupació i, iniciar la recuperació.

La resposta de la UE s'estructura en diversos paquets d'ajuts:

1. Primer paquet de mesures per a la mobilització dels recursos disponibles (37.306 M€);
2. Segon paquet de mesures per a la creació de 3 xarxes de seguretat - (540 000 M€), i
3. Tercer paquet amb l'Instrument per a la recuperació "New Generation EU" (NGEU) – (750.000 M€).

En aquesta nota ens centrarem principalment en les prioritats de suport a l'ocupació, les empreses i l'economia i farem una breu referència al principal instrument de suport al subministrament d'equipament mèdic.

1. Primer paquet de mesures per a la mobilització dels recursos disponibles:

La UE ha reorientat amb rapidesa els seus fons per donar suport i liquiditat als estats membres de forma urgent i fer front al COVID-19. Els principals instruments de l'ajuda immediata són:

- **Iniciativa d'Inversió en Resposta al coronavirus – IIRC- (COVID-19 Response Investment Initiative)**. Es tracta de mobilitzar els fons de la política de cohesió i respondre de forma ràpida i flexible a les necessitats urgents dels sectors més exposats, com la sanitat, les pimes i el mercat de treball i, alhora, ajudar els territoris més afectats i els ciutadans. Compta amb una dotació de **37.000 M€** que provenen de les assignacions nacionals existents del Fons Social Europeu (FSE), del Fons Europeu de Desenvolupament (FEDER), Fons de Cohesió (FC), Iniciativa Europea Juvenil (YEI) i del Fons Europeu Marítim i de Pesca (FEMP) per 2014-2020 encara no assignats, i que és accessible mitjançant els canals tradicionals, és a dir, els Programes Operatius regionals. Una part d'aquests fons prové de fons avançats per la UE i no utilitzats, que en circumstàncies normals els estats membres haurien d'haver retornat al pressupost de la UE abans de finals de juny de 2020 i que la CE no reclamarà. Aquesta quantia a la UE representa uns 8.000 M€.

En el cas de l'Estat espanyol, aquesta xifra és de 1.161 M€ i es podrà utilitzar per necessitats derivades de la COVID-19, com si fos finançament nacional. Si hi afegim el cofinançament encara pendent de la UE per finalitzar la programació, d'un total de 29.000 M€ (dels quals de 2.984 M€ són per a Espanya), arribem a una **quantia total disponible de fons de la UE per a l'Estat espanyol de 4.145 M€**.

Si als 29.000 M€ li afegim el cofinançament nacional necessari per a la despesa d'aquests fons, que a la UE està estimat en aproximadament 28.000 M€, podem concloure que Espanya té una disponibilitat de fons total d'11.231 M€.

En aquest sentit, la Comissió fa elegible tota la despesa relacionada amb el coronavirus des de l'1 de febrer de 2020.

L'objectiu de la IIRC és el següent:

1. Donar suport al sistema sanitari i a les accions destinades a limitar la propagació del virus. El FSE podria recolzar les accions impulsades pels estats membres en aquesta direcció;
2. Protegir els llocs de treball i limitar les conseqüències negatives sobre l'ocupació. El FSE podrà donar suport als ERTOS i els serveis comunitaris d'atenció a les persones grans i malalts, així com ajudes addicionals als sistemes de salut per a la contractació de personal. Les regles nacionals d'elegibilitat del FSE han de determinar què és elegible sota aquest objectiu, sempre que també compleixi amb el conjunt (molt limitat) de regles d'elegibilitat de la UE.
3. Aportar liquiditat amb la finalitat de garantir un suport financer immediat: la IIRC ofereix als estats membres la possibilitat de retenir el prefinançament no utilitzat rebut el 2019 pels programes del FSE que, en condicions normals, haurien de retornar-se a finals de juny de 2020.
4. Utilitzar el FEDER per finançar infraestructures sanitàries, fins i tot les de petita escala, serveis d'e-Salut i TIC, i el suport a equips, infraestructura, així com altres despeses relacionades amb el coronavirus.

La iniciativa IIRC va entrar en vigor l'1 d'abril de 2020. [Adopció del Reglament i publicació al DOUE.](#)

- **Ampliació de la [Iniciativa d'Inversió de Resposta al Coronavirus PLUS \(IIRC+\)](#).** Es tracta d'una segona ronda de mesures urgents addicionals per maximitzar l'ús dels fons de la política de cohesió, atorgant una flexibilitat excepcional per permetre la plena mobilització de tots els ajuts no utilitzats dels Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE). L'objectiu és ajudar als estats membres a activar i canalitzar més recursos per a les PIME, els règims de reducció del temps de treball i els sectors sanitaris.

Aquesta nova flexibilitat suposa el següent:

- Possibilitat de transferència entre els tres fons de la Política de Cohesió (FEDER, FSE i FC), entre regions i entre programes.
- Flexibilitat en relació a la concentració temàtica;
- Els estats membres podran sol·licitar durant el període comprès entre l'1 de juliol de 2020 i el 30 de juny de 2021 un ajut financer del 100% a càrrec dels fons EIE.
- Simplificació de les etapes del procediment en relació a l'execució del programa, així com en l'ús d'instruments financers i d'auditoria;

El IIRC+ també preveu:

1. Modificació de la normativa del [Fons d'Ajut Europeu a les persones més desafavorides](#) (FEAD) per intervenir també en la situació de crisi social provocada per la COVID-19. Les despeses seran elegibles a partir de l'1 de febrer de 2020. Els estats membres tindran la possibilitat de sol·licitar, amb caràcter excepcional, un percentatge de cofinançament del 100 % per a

l'exercici comptable 2020-2021. Els aliments i/o l'assistència de material bàsic per a les persones més desfavorides es proporcionaran bé de forma directa o bé indirecta, com ara per mitjà de vals o targetes, o en format electrònic o un altre format, sempre que aquests vals, targetes o altres instruments només es puguin canviar per aliments i/o assistència de material bàsic. Modificació adoptada i [publicada al DOUE](#).

La iniciativa IIRC+ va entrar en vigor el 24 d'abril de 2020. Adopció del Reglament revistat i [publicació al DOUE](#). [Més informació](#).

A finals d'agost la CE ha aprovat la modificació dels programes operatius de la política regional per a Catalunya; que juntament amb la regió de Navarra s'enduran 180 M€. L'estat espanyol té previst utilitzar en total 2.500 M€ del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) per donar suport als serveis de salut i empreses en la mitigació de les conseqüències nocives derivades de la pandèmia del coronavirus. [Més informació](#).

- [Fons Europeu de Solidaritat de la UE](#). La Comissió Europea ha proposat modificar l'abast del Fons Europeu de Solidaritat de la UE (FSUE) que, creat inicialment per intervenir en cas de catàstrofes naturals greus, podrà respondre a les emergències greus de salut pública. Aquest fons intervé amb 800 M€ i cobreix tot tipus d'assistència a la població (mesures mèdiques, sanitàries i de protecció civil) i qualsevol mesura adoptada per contenir la malaltia. Aprovada la [modificació del Reglament](#) existent.
- [Fons Europeu d'adaptació a la Globalització \(FEAG\)](#). Fons que podrà donar suport a l'impacte de la pandèmia sobre el mercat de treball, recolzant els treballadors afectats per ERTOS i als treballadors per compte propi. El pressupost disponible serà de 179 M€. Com funciona: un estat membre té coneixement de pèrdues de treball a gran escala causats per la globalització o una crisi com el COVID-19 i, una vegada els representants del empresaris i treballadors han acordat un pla social, s'elabora un pla d'ajut als treballadors afectats sota els auspicis de les persones de contacte del [FEAG a cada estat membre](#).

2. Segon paquet de mesures amb la creació de 3 xarxes de seguretat:

➤ Suport a l'ocupació i als treballadors:

- [Iniciativa SURE](#) (*Support mitigating Unemployment Risks in Emergency*). La UE atorgarà suport temporal als estats membres per mitigar els riscos d'atur degut a la pandèmia, amb l'objectiu d'ajudar als treballadors a conservar els seus llocs de treball durant la crisi. Es tracta d'un instrument de solidaritat temporal amb un pressupost total de **100.000 M€ en forma préstecs** (avals concedits pels estats) **als països** que ho necessitin per garantir que els treballadors mantinguin els ingressos i, alhora, recolzar el funcionament de les empreses per evitar els ERTOS, davant les conseqüències socials, econòmiques i de salut provocades per la crisi sanitària actual. Aquesta intervenció permetrà que els treballadors puguin fer front a les despeses habituals i ajudarà a mantenir una certa estabilitat de l'economia. Alhora, es proporcionarà suport addicional per finançar els règims de reducció de temps de treball i altres mesures similars dels estats membres, de manera que es contribuirà a protegir l'ocupació. Els agricultors i pescadors també podran beneficiar-se d'aquestes ajudes. L'instrument SURE és només un dels elements de l'estratègia global de la Comissió per

protegir la ciutadania i pal·liar les conseqüències socioeconòmiques extremadament negatives de la pandèmia. No hi ha dotacions preestablertes per als estats membres.

La Iniciativa SURE va ser aprovada el 19 de maig i va entrar en vigor l'1 de juny de 2020. El 24 d'agost la CE va presentar la [Proposta de decisió d'aplicació del Consell per la qual es concedeix a Espanya l'ajut temporal](#), en virtut del [Reglament \(UE\) 2020/672](#) del Consell, per mitigar els riscos d'atur en una situació d'emergència després del brot de la COVID-19. La CE proposa atorgar a l'Estat Espanyol 21.324 M€ en forma de crèdits en condicions favorables a 15 anys. S'estima que els primers pagaments de Brussel·les a Espanya arribaran a la tardor, i la resta a partir de 2021.

➤ Suport a les empreses i sectors econòmics:

- **Avals del Banc Europeu d'Inversions (BEI) - Fons de Garantia Pan-europeu.** El BEI és el responsable de posar en marxa aquest fons per donar suport a les pimes amb dificultats. Amb una garantia aportada pel BEI de 25.000 M€, representa una xarxa de seguretat per a empreses en dificultats, i pretén protegir les pimes oferint un **suport de 200.000 M€ en forma de préstecs**. Aquest suport s'afegeix als 40.000 M€ que ja s'han mobilitzat per cobrir les necessitats de finançament a curt termini de pimes de mitjana capitalització (*midcaps*). [Més informació](#).

El fons va entrar en vigor l'1 de juny de 2020 i ja és operatiu. Informació dels [primers ajuts concedits](#).

- La Comissió Europea i el Fons Europeu d'Inversions (FEI) han **desbloquejat 8.000 M€ per finançar 100.000 pimes**. Aquesta acció permetrà al FEI emetre garanties especials per incentivar bancs i altres entitats de crèdit a aportar liquiditat a pimes de mitjana capitalització, afectades per l'impacte econòmic de la pandèmia. [Informació del seu funcionament](#).
- **Suport al sector agroalimentari.** La CE va aprovar el 16 d'abril dues mesures per ajudar a aquest sector. L'objectiu: augmentar el flux d'efectiu dels agricultors i reduir la càrrega administrativa tant de les administracions públiques nacionals i regionals, com dels agricultors. Per incrementar el flux d'efectiu dels agricultors, la Comissió augmentarà els avançaments o bestretes dels pagaments directes (del 50 % al 70 %) i els pagaments de desenvolupament rural (del 75 % al 85 %). Els agricultors començaran a rebre aquests avançaments o bestretes a mitjans del mes d'octubre. Per agilitzar-ne encara més la tramitació, els estats membres podran pagar als agricultors abans no hagin enllestit la totalitat dels controls sobre el terreny. La segona mesura que s'ha aprovat redueix del 5 % al 3 % el nombre de controls físics sobre el terreny relacionats amb la part més grossa del pressupost de la PAC. En les circumstàncies excepcionals actuals, és imprescindible reduir al mínim el contacte físic entre agricultors i inspectors. A més, la Comissió també ofereix més flexibilitat pel que fa al calendari dels controls. Els estats membres podran fer servir fonts alternatives d'informació per substituir les visites tradicionals a les explotacions mitjançant, per exemple, imatges de satèl·lit o fotografies GEO localitzades per demostrar que efectivament s'han fet les inversions. Això permetrà un ús més eficient dels recursos, el respecte de les normes sobre el confinament, la reducció de la càrrega administrativa i els retards innecessaris a l'hora de fer una sol·licitud i de garantir que l'ajuda es pagui als agricultors de forma ràpida. [Més informació](#).

➤ Suport als estats membres:

- **Instrument de suport a la crisi sanitària del Mecanisme Europeu d'Estabilitat (MEDE).** Els ministres de finances van acordar el 9 d'abril crear aquest instrument per donar una xarxa de protecció pels estats membres. La proposta consisteix en posar a disposició dels estats de la zona euro que ho necessitin 240.000 M€ en forma de línies de crèdit. Per accedir als ajuts, els estats membres es comprometran a utilitzar aquests fons exclusivament per recolzar el finançament intern de costos relacionats amb la salut, la cura i la prevenció directa i indirecta causats per la crisi de la COVID-19. La durada d'aquests crèdits serà limitada, fins que finalitzi la pandèmia.

La línia MEDE ja està operativa i es pot posar en marxa dues setmanes després de la sol·licitud per part de l'estat membre

Aquest instrument està en vigor des de l'1 de juny de 2020.

➤ Suport a d'altres sectors:

Sector sanitari: La Comissió Europea està donant suport directe als sistemes sanitaris dels estats membres de la UE en el seu combat contra la pandèmia del coronavirus mitjançant una sèrie de mesures que es poden adoptar amb més eficàcia a escala de la UE. Amb aquesta finalitat, i sobre la base del principi de solidaritat, la Comissió complementarà de manera ràpida, flexible i directa els esforços que s'estan realitzant a nivell nacional.

- **Instrument d'Ajut d'Emergència a la UE.** Fons que contribueixen a finançar les necessitats urgents de subministraments mèdics, com ara màscares i respiradors, el transport de material sanitari i pacients en regions transfrontereres, el desplegament de treballadors sanitaris als focus de contagis i la construcció d'hospitals de campanya mòbils. La Comissió podrà adquirir material directament en nom dels estats membres de la UE i concentrar l'ajuda allà on més es necessiti. Aquest instrument complementarà la resta d'iniciatives de la UE i l'objectiu serà facilitar el suport específic als estats membres i a les regions més afectades. Per finançar aquesta mesura, la Comissió ha mobilitzat 3.000 M€ de l'actual pressupost de la UE. D'aquests, 2.700 M€ aniran a l'Instrument d'Ajut a l'Emergència, i 300 M€ aniran a reserva estratègica del Mecanisme de Protecció Civil de la Unió rescEU. Es tracta d'una reserva comuna europea constituïda per equips mèdics, com respiradors, equips de protecció individual, mascaretes reutilitzables, vacunes i teràpies, i subministraments de laboratori. La Comissió finançarà el 90% de les despeses d'emmagatzematge i gestionarà la distribució dels equips per garantir que arribin als llocs on més es necessiten. S'hi destinaran 300 M€ que s'afegeixen als 80 M€ ja assignats el mes de març, fent un total de 380 M€ per rescEU.

Aquests fons provenen de dues propostes de modificació del pressupost de la UE de 2020 amb l'objectiu d'alliberar 11.500 M€ per a la reparació i la recuperació de la crisi. Aquestes modificacions han estat adoptades i es destinaran a les regions més necessitades, suport a empreses i als més necessitats fora de les fronteres de la UE. Més informació disponible al portal del [Consell](#) i del [Parlament](#).

- El Banc Europeu d'Inversions (BEI) ha posat en marxa el **Programa de compres d'emergència en cas de pandèmia**: amb un pressupost de 750.000 M€. [Més informació](#).

Sector educatiu: Les inversions en capacitats contribueixen al creixement, la competitivitat i la convergència social.

- [Mecanisme de garantia pilot](#). El Fons Europeu d'Inversions (FEI) i la Comissió Europea posaran en marxa un nou mecanisme de garantia pilot destinat a millorar l'accés al finançament per a les persones i les organitzacions que vulguin invertir en capacitats i educació. El projecte pilot de 50 M€ estarà destinat a estudiants i aprenents, empreses que inverteixin en la millora de les capacitats dels seus empleats, i organitzacions dedicades a l'educació i la formació. Es tracta d'una nova iniciativa de finançament del deute destinada a estimular les inversions en educació, formació i capacitats; forma part de la solució que permetrà augmentar l'ocupació i respondre a les necessitats, en constant canvi, de l'economia europea. Els estudiants i les empreses que responguin als requisits, podran accedir als diversos models de finançament garantits per la UE (com ara préstecs, pagaments diferits, préstecs vinculats als ingressos, etc.) mitjançant intermediaris financers específics, com institucions financeres, universitats i centres de formació professional.

3. Instrument europeu per a la recuperació "New Generation EU" (NGEU):

La situació excepcional de la conjuntura econòmica i social derivada de la COVID-19 requereix l'adopció de mesures excepcionals per recolzar la recuperació i la resiliència de les economies dels estats membres. En aquest sentit, el 21 de juliol de 2020, els dirigents de la UE acorden un Pla de recuperació i un pressupost europeu a llarg termini pel període 2021-2027. El pressupost d'aquest pla es reparteix amb 1,0743 bilions d'euros pel Marc Financer Plurianual (MFP) pels propers 7 anys, i 750.000 M€ per l'instrument "Next Generation UE" que implementarà les mesures extraordinàries per a la recuperació. Ambdós pilars del Pla de recuperació, amb un pressupost total d'1,8243 M€, contribuiran a la reconstrucció de la UE després de la pandèmia de COVID-19 i donaran suport a la inversió en les transicions ecològica i digital.

El nou Marc Financer Plurianual (MFP), reforçat pel "Next Generation EU", serà el principal instrument europeu del Pla de recuperació de la UE.

New Generation EU: La CE és autoritzada a obtenir préstecs del mercat de capitals en nom de la UE i aquests recursos es transferiran als programes de la UE en el marc del NGEU. Tanmateix aquesta facultat de la CE estarà limitada en magnitud, durada i abast. El volum dels préstecs obtinguts serà de 750.000 M€ a retornar abans del 31 de desembre de 2058. Aquests és distribuïran en 390.000 M€ en forma de transferències i 360.000 M€ en forma de crèdits a repartir entre els estats membres més impactats per la pandèmia del Covid-19.

En el si del NGEU, la CE proposa crear noves eines i enfortir els programes clau per dirigir la inversió ràpidament a on més es necessita, reforçar el mercat únic, intensificar la cooperació en àrees com la salut i la gestió de crisi, i equipar la Unió amb un pressupost a llarg termini per impulsar les transicions verda i digital i construir una economia més justa i resilient.

La distribució dels recursos del NGEU, es repartiran entre els diversos programes:

- Mecanisme de Recuperació i Resiliència (integrat en el Semestre Europeu): fons que es distribuïran d'acord amb els plans nacionals de recuperació i resiliència que presentaran els estats membres i que recolliran els programes de reformes i inversions de l'Estat en particular, pel període 2021-2023. Aquest mecanisme absorbirà més del 70% dels fons NGEU ja que disposarà d'un pressupost de 672.500 M€ (360.000 M€ préstecs i 312.500 M€ subvencions).
- React-EU: Iniciativa que persegueix continuar i ampliar les mesures de resposta i reparació de la crisi (IIRC) que la política de cohesió ja ha començat a concretar gràcies als canvis introduïts per la Iniciativa d'Inversió en Resposta al Coronavirus (IIRC), tot ampliant l'abast per cobrir inversions ecològiques, digitals i que millorin el creixement. S'afegeixen 55.000 M€ als programes de cohesió del període actual 2014-2020.
- Horitzó Europa, amb 5.000 M€;
- InvestEU, amb 5.600 M€;
- Desenvolupament rural, amb 7.500 M€;
- Fons de transició Just amb 10.000 M€;
- rescEU, amb 1.900 M€.

PROPERES ETAPES:

A principis de tardor es preveu l'adopció del marc financer plurianual (MFP) revisat pel 2014-2020 i de la legislació sectorial corresponent.

El mes de desembre s'espera l'adopció del marc financer plurianual revisat pels propers anys 2021-2027 (amb l'acord del PE); adopció de la Decisió relativa als recursos propis (amb la ratificació dels estats membres d'acord amb les exigències constitucionals corresponents).

El gener de 2021 s'iniciarà l'execució del nou MFP per 2021-2027.

DOCUMENTS D'INTERÈS:

- [Pla de recuperació per a Europa i COM/2020/442 final](#)
- [Instruments clau de suport al Pla de recuperació de la UE](#)
- [Finançament del Pla Europeu de Recuperació](#)

INFOGRAFIES:

- [Pressupost per 2021-2027 i Pla de recuperació de la UE](#)
- ["New Generation EU", paquet per a la recuperació del COVID-19](#)